

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megőrzési nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Függetlenségi kabinet.

A koalíció megalakulásakor a közjogi kérdéseket kirekesztette munkaprogramjából. Akkor senki sem gondolt arra, hogy a paktumban nem is érintett gazdasági kérdés még kormányválságot vonhat maga után, amint ez az önálló bank forcírozása folytán tényleg megtörtént.

Az előjelekből már is látható, hogy a válság megoldásának határozott föltétele a választói reformnak első sorban való megvalósítása s csakis azután, az új választási törvény alapján egybegyűlt képviselőház lenne hivatva a függő kérdéseket, köztük a bankkérdést is megoldani.

Ami a választói reform megvalósítását illeti, e feladat teljesítése nem okozna nehézséget egyik pártjánál sem. A készség erre nézve megvolt az alkotmány és néppártjánál rég s nem rajtuk mult, hogy törvényerőre nem emelkedett. A függetlenségi párt is kész megoldani e reformot, ha 1911-re fölláthatja az önálló bankot.

Tegyük tul magunkat az illuziókon s be fogjuk látni, hogy függetlenségi kabinet alakítása annál a merev állásfoglalásnál fogva, mely az önálló bank felállítására irányadó helyen főáll, a lehetőségek közé tartozik.

A kivétel sorrendjét véve is az önálló banknak a mondott időben leendő felállítására technikai akadályokba ütközik, miután a választói törvény tárgyalása a legkedvezőbb időszámítás mellett is egy fél éven tul eltart. A választói reform után következnek a választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása, amely ismét ezer és ezer érdek ütköző pontja s előkészítése is nagyon beható körültekintést s hosszabb időre terjedő feldolgozást kíván. Törvényerőre emelkedése több időt fog igénybe venni az előzőnél is és így a közösbank szabadalma hamarabb lejár, semmint az új választói törvény alapján a választás megejtetnek.

Ami pedig az általános, egyenlő, titkos szavazati jog behozatalát illeti, nem tartózkodunk annak kimondásától ma sem, hogy nálunk ily intézmény még korai. A plurális szavazati jog életbeléptetése mint fokozatos átmeneti intézmény a helyes, az adott viszonyok közt megfelelő. Mert sok egyébtől eltekintve is, a polgári jogok gyakorlásához ismeret, előkészültség szükséges s valljuk be őszintén, hogy e tekintetben is hátra vagyunk.

Nagyon sok választókerületben vajmi kevesen érdeklődtek aziránt, hogy a felépített képviselőjelölt mily elvet képvisel,

hanem inkább aziránt, hogy mily napi-díjat ad, miután felfogásuk szerint ők is álláshoz juttatják a képviselőjelöltet, tehát ezért fizessen meg. Az ajánlás, a járulékjátszott döntő szerepet a földdel bíró választónál is, hát még az általános, egyenlő, titkos szavazati jog behozatala esetén! Bizonyos jogok kilátásba helyezése tolytán szintén a szociáldemokraták, a nemzetiségiek többel ígérhetnek és így nagyon is könnyen hozzá férköznek a hazát a saját felfogása érdeke szerint szerető néphez.

A függetlenségi többség által perhorreskált pluralitás, mely a nemzetközi s nemzetiségi elemek rohamos föllépését lehetőleg meggátolja, az intelligenciát védi, s ha nem is mindnyájunk szemében ideális, de legalább nemzeti.

Akár taktikai, akár többségi pártszempontból történt a koalíciónak megbontása, e válság a függetlenségi pártra nézve is válságos lehet.

Mert kormányra jutás esetén ha az általános, egyenlő, titkos szavazati jogot életbe lépteti: a szociáldemokraták és nemzetiségiek már a legközelebbi választásnál is kellemetlen meglepetéseket juttatnak a függetlenségi pártnak.

Ha pedig a bankszabadalomra nézve

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vilmácska.

Irtá: B. B.

Gyönyörű táj! Erdős vidék, mélyen benn az erdélyi havasok között. Hegy hátán hegy, mint megöszült óriások emelkednek a hóval fedett romok, miknek szakadékain feketésen zöldel a hóban lakó fenyő.

A sziklákon járatlan ösvények vezetnek keresztül-kasul, néhol a hegyek éles gerencein futva végig, honnét a ködös mélység fenekét nem látni, másutt meredek alig tartó lépcsők viszik tova a meredek utat mélybe és magasba, a tajtékzó hegyipatak felett egy-egy keresztül döntött fa rothadó törzse az átvezető hid Napszállta felé kétes rózsaszín ködben mosódnak el a távolabb ormok.

Alant a völgyben falu látszik, melynek harangja esténként csodásan zeng szét a hallgató természetben.

Egyszerű diák vagyok! — no meg ugy mellékesen: tárca író is, — semmi más.

Itt szoktam — ebben a kedves kis csiki székely faluban — a nagy vakáció legnagyobb részét eltölteni, hogy kipihenjem tíz hónapi tanul minden fáradalmát. Itt szoktam szám-

lálgni az éveket, melyek még a maturától elválasztanak (az idén — hála Istennek — csak kettőt kell számlálni) Itt a csendes magányban fordíthatok legtöbb időt irodalmi tevékenységemre — novella írásra.

Nagyon közeli rokonom — nagybátyám — lakik itt, ahhoz szállok.

Van nekem itt két unokanővérem. Ez ugyan nem valami rendkívüli dolog, ugyanis alig hiszem volna valaki, akinek nincsenek unokanővérei, vagy (mondjuk egyes számban), akinek nincsen unokanővére, (én nem panaszkodhatom, nekem vannak unokanővéreim, még pedig tucatszámra.) de ha valami érdekest mondhatunk, jobban mondva írhatunk róla, — rendkívüli dolog.

Mindkét unokanővérem — megsugom a nevüket is: a fiatalabbat Margitkának, az idősebbet Vilmácskának hívják — egy-egy rózsabimbó; egyik szebb, mint a másik. Nagyon szeretetreméltó szöke, selyemhaju bakfis mind a kettő, arcuk szinte kicsattant az élettől, ajkuk piros, mint a meghasadt cseresznye.

Vilmácskának legfőbb tulajdonsága, hogy szereti a cukrot és a befőjtet, meg hogy nagyon kíváncsi és ha valami nem tetszik neki, szeret duzzogni. Ilyenkor három napig sem szól senkihez, enni is csak akkor eszik, mikor nem látják.

Lennt a kertben voltam. Nagyon szép kert volt. Egyik része bozóttal volt beültetve. Az egyik oldalán filagória volt, benne asztal; körülötte székek.

Késő délután volt. Abban a hitben jöttem ide ki, hogy majd zavartalanul dolgozhatom.

Esti szellő sutogott fülembe csodás varázshangokat, amiktől lelkem egészen felvidult. A levegőt virágok illata balszámotta be...

Mily szép volt ez! A napsugarak mindinkább eltűntek... már a nap féltányára is alig látszott.

Milyen gyönyörű volt! Mintha távolban tündérek játszadoztak volna tépve egymás aranylőrjeit!

Nyugodtan ültem az asztalnál, épen dolgozni akartam ebben a csodás, zéphires levegőben, (zárójel között legyen mondva, egy újabb tárcát írtam) mikor egyszerre, egészen váratlanul megjelent Vilmácska.

— Nem rosszakor jöttem? kérdé mosolygó arccal, csipőre téve két kis kacsóját.

— De igen! — szóltam hozzá mogorván, mert tudtam, hogy így imponálok neki.

— No akkor itt maradok és leülök!

Mindjárt le is ült az ölembe, egyik kezét nyakam köré fonta, másikkal az asztalra könyökölt. Amint pedig meglátta, hogy mit írok, így szól hozzám:

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad, cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

■ A tavaszi és nyári idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

■ Valódi keleti szőnyeg, perzsa indus és smyrna minőségben.

■ Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbának vannak elismerve. Varrott paplanokban, gypjutakarókban, ló-pokrócokban nagy raktár.

Szabott árak!

bevallott programjától eltér s a mondott időre nem valósítaná azt meg, ily függetlenségi kormány semmiképen sem számíthatna még arra sem, hogy saját hívei támogassák, miután elveit első sorban ő maga sem tudta megvalósítani.

Udvardy József.

A válság.

Az audienciák során ma gróf Zichy Nándor és Széll Kálmán jelent meg a király előtt. A kihallgatások lefolyásáról alig ad egyik is felvilágosítást, de valószínű, hogy annyit ők is közölhetnek, mint Justh Gyula: hogy a király azzal bocsátotta el őket, hogy majd megfontolja a dolgot.

Gróf Zichy és Széll a királynál.

Gróf Zichy Nándor és Széll Kálmán egy-egy tőlórát kihallgatáson voltak az uralkodónál. A kihallgatás után kijelentették, hogy nagyon kegyesen fogadta őket a király. Ennél többet azonban egyik sem mondott.

Kihallgatásra mennek még:

Szombaton gróf Tisza István és Kossuth Ferenc,

hétfőn gróf Khuen-Héderváry Károly, Lukács László és gróf Zichy Aladár.

A függetlenségi párt magatartása.

A függetlenségi párt alakulása várakozó. A pártban a Justh-Holló csoport is egyre inkább fogy; ma már például az erdélyi képviselők közül csupán a legkevésbé jelentékenyek tartanak ki mellette. Ezek: Ráth Endre, Zakariás János és Tutsek Sándor. A többiek gróf Bethlen István vezetésével készen állanak arra, hogy minden megoldási tervet támogassanak, amit Kossuth Ferenc proponál. És szívesen belemennek a *bankprovisoriumba* is, ami-

hez való kedvéből Kossuth Ferenc nem is csinál titkot.

Tegnap a függetlenségi pártban éles kifakadások hangzottak el Wekerle Sándor ellen, akiről közölte Justh Gyula, hogy a király előtt veszedelmesnek mondta az önálló bank felállítását. A lemondott miniszterelnök most a következőképp nyilatkozik a dologban:

A függetlenségi párt sohasem lehetett kétségben az iránt, hogy én a közös bank híve vagyok. Az 1907. év május 12-én magamhoz hívtam a következő urakat: Kossuth Ferencet, Apponyi Albert grófot, Hoitsy Pált, Batthyány Tivadar grófot, Mérey Lajost, Földes Bélát, Eitner Zsigmondot, Teleki Arvéd grófot és Ugron Gábort. Ez uraknak három óras tanácskozás folyamán tudomásul adtam, hogy utunk csak addig közös, a meddig a bankkérdésben a mérsékelt álláspont érvényesülését lehetővé teszik. Valamennyien hozzászóltak és egyik sem merítette az én előadásomból azt a meggyőződést, hogy én az önálló bank híve vagyok. Ugyancsak 1907. szeptember 23-án Lengyel Zoltánnal szemben kijelentettem, hogy a bankkérdés felvetése esetén azoknak fogjuk átadni helyünket, akik az önálló bank hívei. Ezekből a nyilatkozatokból kitűnik, hogy nem voltam inkonzekvens, amikor ő felségének a Justh részéről említett véleményemet a bankkérdésről elmondottam.

Itt még megírjuk, hogy a függetlenségi pártkörben tegnap este Justh Gyula előadását az audienciáról Bakonyi Samunak ez a kérdése vezette be:

— Milyen aratásra van kilátásunk, kegyelmes uram?

— A hideg eső árt a vetéseknek — válaszolta komolyan Justh — meleg időre volna szükség.

— És mikor lesz a politikai aratás? — kérdezték a függetlenségi képviselők.

Justh erre elmondta, hogy a király tegnap letiltette, ami nagy grácia jele nála. Beszélt a választói reformról is az uralkodónak.

— Természetesen, a pluralisról? — kérdezte Csizmazia Endre.

— Erről nem nyilatkozhatom — mondta az elnök. Csak annyit mondok, hogy a pluralitás hívei nem lehetnek ugyan elragadtatva tőle.

Justh és Wekerle.

Politikai körökben nagy feltűnést kelt az a velemens támadás, amelyet Justh és velle együtt az egész függetlenségi párt Wekerle miniszterelnök ellen intézett. A 67-es pártok klubjaiban csodálkoznak Justh támadásain, mert hiszen Wekerléről mindenki tudta, hogy ő a közös bank híve.

Ma különben a miniszterelnök nyilatkozik Justh támadásaira. Azt mondja Wekerle, hogy 1907 május 12-én magához hívatta Kossuthot, Apponyit, Hoitsyt, Batthyány Tivadart, Mérey Lajost, Földest, Eitnert, Telekit és Ugront és tudtul adta nekik, hogy utjuk csak addig közös, amíg a bankkérdésben a mérsékelt álláspont érvényesülését lehetővé teszik. 1907 szeptember 23-án a Házban Lengyel Zoltánnal szemben is kijelentette a miniszterelnök, hogy a bankkérdés felvetése esetén azoknak fogja átadni a helyet, akik az önálló bank hívei. E szerint — végzi a miniszterelnök — nem voltam inkonzekvens, amikor ő felségének a Justh részéről említett véleményemet a bankkérdésről elmondottam.

Mindezekből kitűnik, hogy az önálló bank ügye a koronánál nem jól áll. Akik eddig a királyhoz meghívót kaptak, azok Justhon és Kossuthon kívül mind a közös bank hívei. — Wekerle, Andrassy, Desseffy, Széll, Zichy Nándor, Tisza, Lukács és Khuen-Héderváry a közös bank fentartását ajánlották, illetve fogják ajánlani a királynak.

Tanákoskodsók.

Wekerle Sándornál ma délelőtt Rakovszky István hosszabb látogatást tett. Justh Gyula

— Te Béla! — mondd csak, hogyan csinálod azokat a tárcákat, novellákat, meg tudom is én miféléket?

— Ha leszál az ölemből és egy székre szépen lecsücsülsz, akkor megmondom.

Először duzzogott, másodszor lement a válláról, harmadszor szépen lecsücsült egy székre.

— No most mondd meg!

— Hát bizony úgy, hogy megírom.

— Számár! Azt tudom anélkül is, ha nem mondd.

A számár én voltam és Vilmácska volt, aki mondta.

Rádásul még meg is fricskázta az orromat, amit — mivel rokonok voltunk — szépen zsebre kellett raknom.

Azt már láttam, hogy ettől a megtestesült ördögtől egyhamar meg nem szabadulok, ha csak el nem mondom, hogy csinálom én a tárcákat.

— Hát édes Vilmácska — kezdtem beszédemet — például, most megfigyelem ezt a langyos nyári estét, hogyan alkonyodik, hogyan magasztalják a madarak énekükkel csicseregve Istent. Ezt szépen leírom, közbeszövök egy szerelmespárt . . .

— De hogyan jut a szerelmespár eszedbe? — veté közbe.

— Hát úgy, — mondtam — hogy azt gondolom az egyik szerelmes én vagyok!

— Micsoda? Hát te szerelmes vagy?

— Dehogyan vagyok; csak úgy gondolom.

— Aztán leírom ami hő szerelmünket, beleszövök egy grószmuttert, vagy papát, akinek nem tetszik az én udvarlásom, azért itt elhatározunk valamit.

— Aztán?

— Aztán . . . kész a tárca.

— Hát, mondd csak mi lesz a befejezés?

— Az teljesen én tőlem függ; vagy megszökönk, vagy titokban megesküszünk, esetleg enged a grószmutter is, vagy a papa és így boldogak leszünk, szóval egybekelünk.

— Kicsoda?

— Ő és én.

— Ez igazán nagyon érdekes . . . Hát rólam hogy írál tárcát, te író?

— Sehogyan.

Ezt a kijelentést azonnal vissza kellett vonnom, mert azzal fenyegetődözött, hogy kibálja a bajuszomat mind egy szálig, (pedig még csak pehely sincsen a bajuszom helyén!)

— No jó, édes, hát írok rólad.

— Jaj, de aranyos fiu vagy!

Kicsi hujja, hogy meg nem csókolt. (Ta-

lán meg is csókolt, nem emlékszem már rá határozottan!)

Olyankor ugyanis mindég hizeleg, ha valami haszna van belőle. — Hát mit irsz rólam?

— Hogy nagyon szép aranyos kis leány vagy, aki nagyon kíváncsi, aki mást sem tud, mint zavarni az unokafivérét. Hogy nagyon szereted megdézsmálni a befőttes és mézes üvegeket. Egyszer pedig mézestál helyett egy olyan tálba nyúltál, ami tele volt rákokkal, amelyek jól megcsipték a kezedet.

— Ez a te eszméd?

— Ez, mondtam büszkén.

— Hiszen ezt már elemista koromban tanultam az iskolában.

— Ig:n?

No most — gondoltam magamban — megcsipett a kis huncut!

— Ilyent én is tudok írni! Hát ti írók így csináljátok a tárcákat?

Aztán félvállról hozzátette:

— Kedves barátom, jegyezze meg, én már nem szeretem önt!

— Hát szerettel engem?

— Egy kicsit.

— Hát most miért nem szeretsz?

— Mert író vagy, aki csak ollózni tudsz valamennyi író társaddal együtt! . . .

Tennisz

szines női

szines gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

Kossuth Ferencet kereste fel s hosszabb ideig maradt nála.

Aehrenthal Budapesten.

Mint a Budapesti Tudósító jelenti, báró Aehrenthal közös külügyminiszter, gróf Szapáry Frigyes osztálytanácsos és gróf Kinszky Ferenc attasé kíséretében ma este 9 órakor érkezik meg Bécsből és a királyi várpalota krisztinavárosi szárnyában száll meg.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

OLVASÓINKHOZ. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy szükségletüket lehetőleg azon cégnél sziveskedjenek beszerezni, kik lapunkban hirdetnek és ilyen bevásárlás alkalmával mindig kérjük a „Tiszántul“ hirdetésére hivatkozni, mert ezzel olvasóink a kiadóhivatalnak is szíveséget tesznek.

Téli világ Körösvölgyén.

A május, mely rendes körülmények között az év koronája szokott lenni, mely más-más mosolygó derűs eget hozott, most egyszerre megváltozott. Sötét terhes felhők usznak az égen és sivitva nyargal el alattuk a hasító hideg szél. A világos tavaszi ruhák helyett meleg téli ruhák kerülnek elő s a színes korzók helyett odahaza sok helyen fűtött szobákban várják a jobb időt. Csunya őszi hangulat. A kedves ideális szép májusnak nyoma sincs pár nap óta, csak a kalandáriumban.

Zöld ugyan mindenütt a határ, de talán ne volna az inkább. Szépremények egy hosszú tél számítás teli várakozása mutatkozik abban a zöldben és ez mind megsemmisüléssel fenyeget. A színes tarka lepkek helyet tegnap a Körösvölgyén kicsi hópelyhek szálltak a levegőben és pár óra alatt fehér hótakaróval vonták be a zöldelő határt. Élesden például 25 centiméteres hó fedi a vetést s a gyümölcsfák zsenge lombjait. A hideg oly nagy, hogy az éjjel felfagyott, ami óriási károkat okozott. Hasonló esetre nem emlékeznek a legöregebb emberek sem.

Az Érmellék és Sárrét is sokat szenvedett a hidegtől. Székelyhid, Biharudvari, Margitta, Szalárd, Beél, Tenke vidéke mind nagyon sokat szenvedtek a hidegtől. Az idő az elsorolt helyeken nem hűvös, hanem fagyasztó hideg. A gazdák nagyon félnek, hogy a hirtelen lehűlt levegő az egész évi termést tönkre fogja tenni, hacsak hirtelen meg nem változik az idő.

* **Esperesi kerületi gyűlés.** A gyulai kerület május 5-én tartotta tavaszi gyűlését Békéscsabán. Jelenvoltak Kuy Antal esperes, Nemeskey Andor, Apostol Ubald, Tárkányi Péter, Kreznerich György, dr Lindenberger János, Bázár Gyula, Szirtes Antal és Dérczy István plébánosok, Derzsi Ádám, Rácz Pál, Ruzska A. Zoltán, Krajnyik György, Rákossy Theodóz, Hermann Károly és Hazay Gyula segédlelkészek. Dr Lindenberger János tartott igen érdekes felolvasást a »Ne temere« rendeletről és a legújabb kiadott közös püspöki körlevélről, mely a Ne temere rendeletnek Magyarországra vonatkozó módosításairól szól.

* **A zirci apát elutazása.** Dr Vajda Ödön zirci apát, ki rendtársa dr Vass Bertalan nagyvárad tankerületi főigazgató látogatása céljából Nagyváradon időzött, tegnap a délutáni gyorsvonattal Egerbe utazott.

* **Lourdesi utazás vetített képekben.** A nagyvárad katolikus kör egyik jóltevéje segítségével olyan pompás vetítőgépet és kinematografot szerzett be, amilyen nem sok van az egész országban. Ugyanis a kör a budapesti Uránia-színháznak eddig használt nagy gépét szerezte meg, melyet kedden — május 11-én fog bemutatni a közönségnek. Ezuttal a Lourdest és a lourdesi-utat (Páris, Marseill, Lyon stb.) feltüntető 60 színes kép kerül bemutatásra, melyekhez dr Némethy Gyula, theologiai tanár tart ismertető előadást. Ez az előadás az említett napon este 6 órakor a Kath. Kör Szilágyi Dezső utcai helyiségében lesz megtartva. Belépő-díj a kör tagjainak és hozzátartozóiknak 20 fillér, másoknak 40 fillér. Most már több előadást a bemutatón kívül nem szándékozik rendezni a Kör, de az őszi szezonban rendszeresíteni fogja a katolikus szellemű Uránia-szerű előadásokat.

* **A katolikus nagygyűlés.** A katolikus nagygyűlést az idén augusztus 29-én, 30-án és 31-én Szegeden tartják meg. A nagygyűlést előkészítő bizottság értekezletet tartott, melyen részletesen foglalkoztak a gyűlés és a gyűlés keretében tartandó tanácskozások részletes programjával.

* **Az új békéscsabai kath. templom** elkészítése örvendetesen halad előre. A templom ugyanis a télen tető alá került. Teteje akkor deszkából és arra szegezett kátránypapirból állott. A munka márc. 8-ig szünetelt. Akkor kezdtek állásokat csinálni a mennyezet téglaboltzatának készítéséhez. Ma már a nagy templom teteje majdnem egészen be van fedve eternit-palával. A fő és kereszthajó rabitzmenyezete szintén készen van s már csinálják a mellékhajók rabitzmenyezeteit. Készen áll már a kereszthajó négy disztornyocskája is. A téher köből készült góthikus tornyocskák igen szépen mutatnak. Októberben készen lesz a templom, mely a nagyvárad egyházmegyének egyik legszebb és legnagyobb temploma lesz.

* **A Vigadó megnyitása.** A Fekete Sas nagytermének ajtója ma tárulnak fel először a nagyközönség előtt. Az estély nagy sikernek néz elébe. A megnyitási ünnepély pontban 9

órákor lesz, s dr. Kurländer Ede, a Vigadó egyik tulajdonosának ünnepi beszédével kezdődik, amelylyel a polgármesternek és általa a város közönségének adja át a nagyvárad kultúra új csarnokát. A beszédre Rimler Károly polgármester válaszol és üdvözlő szavakkal köszönti Glac Antal főispánt, aki a közönséget üdvözlő a Vigadó termeit megnyitottak nyilvánítja, s az ünnepi est rendezését Messy Mihálynak adja át. Az ünnepies aktus után a Hymnus akkordjai fognak felcsendülni a villamos fényben tündöklő fehér falak között. Az ünnepre az ország minden részéből érkeznek előkelő vendégek, kulturális intézetek, egyesületek és társulatok is számos taggal képviseltetik magukat. Eddig a rendezőbizottságnál Kolozsvárról, Aradról, Gyuláról, Szolnokról, Debrecenből és Szatmárról jelentették be érkezésüket a vendégek.

* **Szunyogh István felebbezése.** A felfüggesztett Szunyogh István megyei közigazgatási gyakornok eljárásával szemben tudvalevőleg igen enyhén járt el a fegyelmi bíróság. A közigazgatási gyakornokot ugyanis dorgálásra ítélték, tehát a legenyhébb büntetésre, amit csak előírhatnak a törvények. Azt hitte mindenki, hogy a határozattal el lesz intézve az ügy, azonban Szunyogh István még a dorgálást is szigorúnak tartja és megfelebbezte a határozatot. Felebbezésében a határozatot törvénytelennek és igazságtalannak tartja és azt mondja, hogy nincs olyan törvény, mely őt a közsülésre kényszerítené. A felfüggesztett közigazgatási gyakornok felebbezésében szem elől tévesztette a törvények erre vonatkozó intézkedéseit s e miatt a miniszter, akihez a felebbezés fel lett terjesztve, valószínű legszigorubb határozatot fog hozni.

* **A Magyar Aszfalt gyár r. t. panasza.** Megirtuk annak idején, hogy a Magyar Aszfalt gyár részvénytársaság Bihar megye törvényhatósága és Glac Antal főispán útján feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez. A gyár a miatt panaszkodott, hogy az ő pályázatuk az Első Fiumei aszfaltgyár Pollák Lajos céggel szemben nem vétetett figyelembe. A Magyar Aszfalt gyár felemlíti, hogy nekik saját bányájuk van, tehát hazai anyagot dolgoznak fel, hazai munkásokkal, míg a fiumei cég egy osztrák vállalatnak a fiókja. A jelenlegi verseay alkalmával is csak azért nyertek elsőbbséget, mert megvesztegettek egy hivatalnokot a Magyar Aszfalt gyárból, aki tudatta velük a gyár ajánlatát és így a fiumei cégnek módjában volt olcsóbb ajánlatot beadni. Ezek alapján kérték, hogy a fiumei céggel szemben ők nyerjék el az elsőbbséget. A kereskedelmi miniszter a kérelemre tegnap küldte le határozatát az alispánhoz. A leiratban a miniszter nem teljesíti a Magyar Aszfalt gyár kérelmét. Az elutasító határozatot azzal indokolja meg, hogy a fiumei cég az igaz, hogy nem magyar anyagot dolgoztat fel, azonban magyar munkásokat alkalmaz, Magyarország területén van, tehát hazai vállalatnak minősíthető. A Magyar Aszfalt gyár pedig még nem nyer jogositványt azzal, hogy bányája van arra, hogy elsőbbséget

PETHEŐ ZSIGMOND mázoló

Lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám 875.

szeressen. A fiemei cég tisztességtelen versenyére vonatkozólag tett panaszokért pedig felhívja a miniszter a Magyar Aszfalt gyár vezetését, hogy a felhozott panaszokat záros határidő alatt terjesszék fel hozzá, melynek megtörténte után azonnal megfelelően fog intézkedni.

* **Uj hirdetési oszlopok Nagyváradon.** Somlyói V. Ignác és Kohn Jenő hirdetési vállalkozók tegnap beadványt intéztek a városhoz, hogy engedje meg nekik, miszerint a város területén 100 hirdetési táblát és 12 hirdető oszlopot állíthasson fel. A vállalkozók az első évben 100 táblát és 6 oszlopot állítanak fel s a másik 6 oszlopot pedig a következő évben. A hirdetések díjai természetesen magasabbak lennének a jelenlegiekénél. A kérelemmel legközelebb foglalkozik a tanács.

* **A csatornázás és vízvezetési bizottság ülése.** Tegnap tartotta Nagyvárad csatornázási- és vízvezetési bizottsága Bordé Ferenc elnöklésével ülést. Szóba jött a vízmű órák kezelése. Szükségesnek és célszerűnek tartja a bizottság, hogy a vízműórák kezelése egy helyi vállalkozónak adassék ki s az elfogadható indítványok és pályázatok beérkezéséig a határozathozatal elhalasztatott. Kiment ezután a bizottság a velencei vízvezetékcsövek kipróbálásának megtekintésére.

* **Esküvő.** Mint értesülünk Károlyi Gyula hírlapíró június hó elsején délután 4 órakor esküszik örök hűséget Györi Mariskának.

* **Cégek a gyermekvédő ligának.** A nagyvárad kereskedőcégek a gyermeknapokon elárúsított áruknak árának bizonyos percentjét adták át tegnap, mely összeg 467 koronát tesz ki.

* **Leleplezett tolvajok.** Vasadi Sándorné szül. Szabó Julianna csizmadia-segéd neje Izsai Mariska facér cselédleánnyal néhány hónappal ezelőtt szövetkezett és valóságos rémeivé váltak az Ujvárosnak. Estenként sorra járták a házakat és ami elemelhető kezük ügyébe akadt, válogatás nélkül ellopták. Végre tegnap a nyomozó ellenőrök ártalmatlanná tették a notórius tolvajokat, kiknek Vitéz-u. 38. sz. a. lakásuk telis-tele van női- és férfi ruhákkal, üveg, lábos és kanna tejjel, tyukokkal, libákkal, turóval, ágyneművel, abrosszal, asztalkendővel és cserép virágokkal. A lopott holmit a tolvajokkal együtt a rendőrségre szállították. Több tárgynak akadt már gazdája, a bűnjelgyűjtemény legnagyobb része gazdát vár még most is és a jeles két hölgy maga sem tudja, hogy mit honnan lopkodtak. Ezuton hívjuk fel a károsultakat, hogy elloptott tárgyaik átvétele és panaszuk megtétele végett jelentkezzenek a rendőrség bünygyi osztályánál.

* **Gazdátlan szamar.** A Körözs-parton találtak egy szamarat. Igazolt tulajdonosa, ha 8 nap alatt nem jelentkezik a rkapitányi hivatal kihágási ügyosztályánál, a szamarat dobra kerül.

* **Találtak két kulcsot.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. emelet 7. számú szobájában.

* **Fontos ujjítás.** Lapunk kiadóhivatala engedve a közönség köréből ismételtlen hozzá érkezett óhajnak, a napokban megnyitotta az »Apró hirdetések« rovatát. Fontos ujjítás ez azért, mert 40 filléért bárki hirdethet: aki állást keres, aki állást ad, aki lakást keres, vagy ki akar adni, vagy akinek eladni valója van, vagy valamit megvételre keres és így tovább. Lapunk elterjedtsége pedig elége garantálja, hogy az apró hirdetéseknek meglesz az óhajtott eredménye. Az apró hirdetések ára: minden szó 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. A legolcsóbb apró hirdetés ára 40 fillér. Az apró hirdetések díja előre fizetendő.

x **Villamos** világítási és csengő berendezések, remek csillárok Stern A. Vilmosnál Bémer-tér 2. Telefon 556. Éjjel is van szerelő.

x **Csillárok** fémtárgyak csiszolása, fényezése, Auerégek s ezek jókarbantartása Stern A. Bémer-tér. Telefon 556.

x **Szönyegkiállítás.** Ritka alkalma kínálkozik a közönségnek, hogy olcsón valódi perzsa szönyeghez jusson. A Rákóczi-ut 3. számú házban ugyanis rövid ideig árusítja a szönyegeket Weisz Janka, még pedig igen olcsón, hogy árúján minél előbb tul adjon. Tekintve azt, hogy az ilyen alkalom ritkán kínálkozik, ajánlatos, hogy szükségletét mindenki minél előbb beszerezze.

x **Tündérvilla Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvillának lehet nevezni Paiss Béla vendéglős kerijét, — a melyet a »Világközpéphez« cimez és a Bethlen utcában van. Vannak ott gyönyörű szállólugasok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes tedett helyiség.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Elvált asszony.
Péntek: Tatárjárás.
Szombat: Szerencse fia.
Vasárnap: d. u. Gyurkovits leányok, este Csepürágók.

A japáni balett Nagyváradon. A Csepürágók felelevenítése az idén nagy eseménye lesz a színháznak. Ezt az ügyes, bohém-tárgy operettet a darab szűzséjébe igazán beillő trükkkel fogják színesebbé tenni. A Csepürágók harmadik felvonásában lép fel először a világhírű japáni-balett, amely négy estére szerződött le a Szigligeti-színházhoz. Ez az akrobata-balett három tagból áll. Chevalier F. Rudolphy, miss Marietta és Zung—A—Sen mutatják be bámulatos produkciókat, amelyekkel a világ összes nagyobb városaiban eddig óriási sikereket arattak. A harmadik felvonást saját diszleteikkel japáni teaházba alakítják át. Az apró kis Zung—A—Sen páratlanul álló mutatványaival föltétlenül nagy elragadtatást fog kelteni. Az érdekes vendégek triója azonban csak vasárnap lép fel egyedül — hétfőn, kedden és szerdán hozzájuk csatlakozik a francia nagy Opera szóló-táncosa: La Mirette és Partner, a kik táncművészeti produkciókkal járulnak hozzá a »Csepürágók« érdekes repri-zének sikeréhez.

Fényes Annus sikere. Tegnap este mutatták be a Király-színházban Jakobi Viktor és Martos Ferenc darabját, Jánoskát. A darab és zene nekünk váradiaknak mellékes, míg hozánk nem kerül. A bemutatóból annyi érdekel minket, hogy abban egy nagyváradi csodababa lépett fel s ez Fényes Annus volt. A darab maga direkt neki lett írva, hogy, hogy oldotta meg feladatait, arról a legnagyobb elismerés hangjain nyilatkoznak a kritikusok. A fiatal, alig 12 éves kisleány, aki szerződött tagja a Király-színháznak, valósággal elragadta a közönséget. A darabban felléptek Ötvös Gitta, Szirmai, Örley Flóra, Király és Kosáry Emma.

x **Szerencse fia.** Drégely Gábor pompás szatirikus komédiája: A szerencse fia mindenképen rászolgált arra, hogy még sokáig helyet kérjen magának a színházak repertoárjában. A darab tele van élettél, humorral, törülmetszett szatírával, a melyek három felvonáson át állandó derűtséget takasztanak. A szerencse fiát ma este adják a színházban.

EGYESÜLETEK.

A tüdővész elleni védekező egylet közgyűlése.

Tegnap délután 4 órakor tartotta a nagyváradi tüdővész ellen védekező egylet rendes évi közgyűlését. Az egylet beszámolt azon szép eredményekről, melyet a mult esztendő leforgása alatt elért.

A közgyűlésen megjelentek: Glacz Antal az egylet elnöke, Fráter Pál, az egylet titkára, Des Escherolles Kruspér Sándorné elnökő, dr Gerő Sándor, dr Vuicskics Gyula, dr Pácz Sándor, Fleischacker Gyula, dr Meer Samu, Kerekes Elek, dr Várady Ödön, dr Möricz Ernő, dr Barna Ármin, dr Thury Kálmán, Kiss Dávid, dr Baróthy Ákos, dr Grósz Sándor, Kolliner Miklós, dr Grósz Menyhért, stb.

Glacz Antal elnök megnyitván a közgyűlést, pár szóval utalt az elért eredményekre. — Felolvassa a zárszámadás főbb tételeit, mely szerint az egyletnek jelenlegi vagyona 7818 korona. Majd a költségvetést ismerteti, melyet maga a főspán állított össze. Kéri a közgyűlést, hogy fogadja azt el.

Ezután Pácz Sándor indítványozta, hogy a titkárnak fáradozásaiért szavazom meg a közgyűlés évi tiszteletdíját. Fráter Pál ellenben megköszönve a megítélést, el nem fogadhatja a tiszteletdíjat, mert ő csupán a cél érdekében akar önzetlenül munkálkodni s ezt kötelességének tartja minden honorárium nélkül tenni. E felett tehát napirendre tértek.

Következett a titkári jelentés:

Fráter Pál nagy vonásokban ismerteti az egylet humánus működését, majd áttér az anyagiakra. Jelentése szerint a mult évben az egylet bevétele 41 000 korona, a kiadása pedig 32 000 korona. E nagy számok mutatják az egylet nagyváranyu működését, mit megerősít az állam 28 000 korona évi járadéka.

Majd reá tér az egylet tavalyi működésére. Különösen kiemeli az erdei üdülőhelyeket, hol 43 beteg lett ápolást s ezeknek 83 százaléka meggyógyult. Összesen 800 falragaszon hirdették a tüdővész elleni védekezés szükségességét. Azután röviden vázolja az ez évi munkaprogramot; tervbe vették tárgysorsjáték kibocsátását; felszólítanak egyes főurakat alapítvá-

Tavaszi és nyári idény 1909.

Tavaszi és nyári idény 1909.

Előkelő uri divat szabóság!

Friedländer I. Izsó

Szent János-u. 4.

Értesitem a n. é. közönséget, és a tisztelt vevőimet, hogy a tavaszi és nyári idényre újdonságaim megérkeztek.

Fővárosi izlés!

Kifogástalan munka!

Modern szabás!

nyok tevése. Az egyletnek jelenleg 527 tagja van. Kívánatos és remélhető, hogy idővel ez is nagyobb számba fog emelkedni.

Gerő Sándor dr. röviden beszámol az erdei üdülő helyről. Fráter Pál indítványára kiegészítették a választmányt és számvizsgáló bizottságot.

Glacs Antal jelenti, hogy a gyermekvédő liga 20 gyermek ápolását vette magára, kiknek számára két pavillont épített, csak telket kér hozzá.

Az egylet megbizta az elnökséget az ügy elintézésével. Az üdülő hely építésére már több adomány gyűlt össze, így a latin szert. káptalan 250000 drb. téglát ajánlott fel. Dr. Radu Demeter püspök 50 m² épület fát, Stern Dezső 2 vagon meszet.

Végül köszönetet szavazott a közgyűlés az elnöknek, ki Gerő Sándor és Fráter Pállal kíván osztozni az elismerésben.

TANÜGY.

△ **Közügyességi tanfolyam.** Guttenberg Pál, ki a tegnapi értekezleten előadást tartott a közügyességi tanfolyamokról, a város-hoz indítványt nyújtott be, mely szerint hajlandó volna Nagyváradon is ilyen tanfolyamot tartani. 500 korona oktatási díjat kér, a berendezés 600 koronába kerülne, a feldolgozandó anyag beszerzése pedig 400 koronát igényelne.

△ **A tanító egyesület tavaszi gyűlése.** A »Biharmegyei Általános Tanító Egyesület« központi járás köre ma d. e. 10 órakor tartja a községi iskola dísztermében (II. emelet 31. ajtó) rendes tavaszi gyűlését. A gyűlésnek tárgysorozata a következő: 1. Az elnök megnyitó beszéde. 2. Dr. Grösz Menyhért kir. törvényszéki orvos, főreáliskolai egészségügyi tanár előadása a gyengétehetségű gyermekekről. 3. Farkas Etelka nagyváradai közs. isk. tanítónő felolvasása: »A művelődés hatása a köznevelő-csúszágra« című pedagógiai tételről. 4. Szeremád a Tisza ház előtt« Vonós négyes az Ocskay brigadérosból. — Előadják: Pásztorné F. Irén m. óvónő, Báthly Zoltán polg. isk. tanár, Balogh Károly közs. isk. igazgató és Kürthy István zenetanár. 5. Az alelnök záróbeszéde.

Z E N E.

Elmarad a Stefániai hangverseny. A hétfőre tervezett Stefániai hangverseny a közbejött akadályok miatt egyelőre elmarad s erről ez uton értesíti a rendezőség a közönséget.

IRODALOM.

☒ **Katholikus Hitterjesztés Lapjai**
A dr. Lestyán Endre szerkesztésében megjelenő kitűnő havi folyóirat májusi füzetének tartalma a következő:

Tartalom. Közép-Afrikán keresztül (Vége). — A szent Ferencz-rendi misszió ismertetése. — A szentföldi misszió (Folytatás). — Kinai képek. — Misszió tudósítások: Törökország: Örmény keresztények megszállása. — Japán: Ferencz-rendi misszió Hokkaidóban. — Indián misszió Braziliában. — Kegyes adományok.

Képek. Kelet-Afrika térképe. — Afrika: Kikujó néger férfi. — Afrika: Ripon vizesései

a Victória-Nyanza-tónál. — Afrika: Táncoló néger. — Kína: Kinai katona egyenrubája hajdan és most. — Kína: Kinai lovas katona. — Kína: Cseng-Cseng Hien alkirály gyermekeivel. — Kína: Kinai vőlegény és menyasszony díszöltözetben.

TÁVIRATOK.

Orosz csapatok a török határon.

— Bécsi telefonhírek. —

Berlin, május 7. Konstantinápolyból jelentik, a török belügyminiszter kérdést tett az orosz kormányhoz, hogy a török határon miért gyűjt csapatot. Az orosz kormány még nem felelt.

Abdul Hamid a felbujtó.

Konstantinápoly, május 7. Dsevát bég a volt szultán titkára azt vallotta a haditörvényszék előtt, hogy Abdul Hamid utasítást adott embereinek, hogy a vidéken zavargásokat csináljanak

Az ex-szultánt kivégzik.

Berlin, május 7. Konstantinápolyból jelentik, hogy itt a tiszték azt akarják, hogy Abdul Hamidot halálra ítéljék. Azt hiszik, hogy emberei az elhelyezett nagy összeggel ismét felkelést fognak rendezni. Abdul Hamid kivégzése legközelebbre várható.

Lázítási kísérlet Albániában.

San Francisco, május 7. Az ifju-török bizottságot értesítették, hogy a liberálisok Konstantinápolyba elmenekült vezére Ali Kamil nagymennyiségű fegyvert vásárol és Valonába és környékébe viteti, hogy Albániában az ifju-törökök ellen felkelést idézzen elő. Ferid bég belépése az új kormányba azonban Albániában jó hatást tett, amint hogy itt egyáltalán sokat várnak az új kabinetől és csak az okoz némi csalódást, hogy abban egy bolgár származású politikus is nem foglal helyet.

A német császári pár Bécsben.

Bécs, május 7. A német császári pár bécsi tartózkodása idejére a német császár mellé díszszolgálatra ki vannak rendelve: gróf Auersperg gárdakapitány, a 34. gyalogezred és a 7. huszárezred parancsnoka, amely ezredeknek tulajdonosa a német császár, továbbá báró Bienerth hadnagy, katonai attasé. A német császárné mellé kamarásnak Schönburg-Hartenstein herceg vezérőrnagy van kiszemelve. A császári pár tartózkodása folyamán Wekerle Sándor miniszterelnök és Szögyény-Marich nagykövet Bécsben lesznek.

Egy sorhajóhadnagy tragédiája.

Póla, május 7. A »Pelikán« hajó tegnapelőtt zátonyra került. A hajó utasainak és tartalmának megmentésén nagyon sokat fáradozott Loterotty sorhajóhadnagy, aki minden áron meg akarta menteni a hajót is. Tegnap reggel a hajó

fedélzetére ment a hadnagy és amikor látta, hogy a hajó teljesen menthetetlen, a hajó feletti sajnálata, valamint a felelősségérzet miatt szolgálati revolverével föbe lőtte magát.

Letartóztatott kereskedő.

Budapest, május 7. Beck Ottó gépnagykereskedőt ma a rendőrség letartóztatta. A kereskedő sikkasztás és váltóhamisítással van vádolva. A megkárosítottak közül sokan tettek feljelentést a kereskedő ellen s ennek alapján történt a letartóztatás.

Súlyos vádak budapesti gyógyszerészek ellen.

Budapest, május 7. Negyvenöt budapesti gyógyszerész ellen emelt súlyos vádat a munkásbetegségélyző pénztár. Az a vád, hogy a betegekkel összejátszva, a számukra rendelt drága gyógyszereket olcsó pénzzel vagy illatszerek ajándékával váltották meg s elraktározván a recepteket, annak értékét a munkásbetegségélyzőtől fölvevették. A munkáspénztár vezetősége átirattal fordult a gyógyszerészek egyesülete elnökéhez, Filó gyógyszerészhez, hogy az egyesület a bűnös gyógyszerészekkel szemben minő álláspontot foglal el. Az egyesület elnöke tegnap magához kérte a megvádolt gyógyszerészeket, hogy védelmüket meghallgassa. Nem tudjuk, hogy az érdekeltek védelmükre felhozni mit tudtak. De azt tudjuk, hogy e tárgyban Filó elnök közgyűlésre hívja össze a gyógyszerészeket s így szenvedelmes gyűlésre van kilátás.

Az ellopott pénzeslevél.

Arad, május 7. Néhány héttel ezelőtt Magyar-Kanizsán eltűnt egy Budapestre szóló és tízezer koronát tartalmazó pénzeslevél. A nyomozás csak annyit derített ki, hogy a lopás a postán történt. Ebben az ügyben Eperjessy budapesti rendőrkapitány több fogalmazóval és detektívvel Aradra érkezett, hogy a környéken nyomozzon.

Igazságszolgáltatás.

§ **Harmadszori ítélet.** Tegnap tartott a kir. tábla ismét tárgyalást **Mészáros Miklós** törvényszéki irnok rágalmazási perében, ki minden alapot nélkülözve, rágalmakat hirdetett **Velyáczky Gyula** táblabíróról. A kir. tábla ismét elítélte az előző két ítéletnek megfelelőleg 300 korona pénzbüntetésre a rágalmazó irnokot.

§ **Cigány-akasztás.** Eszékről sürgönyzik: **Bali Mihály** hóhér két társával Faddról Budapesten át Eszékre érkezett s ma délelőtt kilenc órakor jelentkezett a törvényszék elnökénél és az ügyésznél. **Radoszavlyevics Pál** cigánylegény előtt tíz órakor olvasták fel a halálos ítéletet, amelyet holnap reggel hat órakor hajtának végre. Az ítéletet a cigánylegény egykedvűen fogadta s szótlanul vonult a siralomházba, ahol kívánságára, egy üveg bort és tíz

Feltűnő olcsó árakban szerezhetők be Friss és Társánál
női-, férfi- és gyermek harisnya, keztyűk, ridikülők, sétabotok, nyakkendők; óriási választék sapkákban.

szivart hoztak neki. Eszék környékére igen sok cigány érkezett, hogy a halálraitól bucsuzzanak. Az ügyész a halálraitól látogatására még senki se nem adott engedélyt. Radosavlyevics büne, hogy szülőanyját a múlt év karácsony napján megfojtotta. Az akasztófát ma éjjel állítják fel a törvényszék udvarán.

KÖZGAZDASÁG.

Országos Tenyészállatkiállítás Budapest.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére létesült Országos Tenyészállatkiállítás június hó első napjaiban fog megtartatni Budapest. A kiállítás iránt az ország gazdaközönsége körében páratlan érdeklődés nyilvánult meg, úgy, hogy *Jeszzenszky Pál* a kiállítás főtitkára által egybeállított adatok szerint a most letelt bejelentési határidő zártáig kiállításra bejelentettek: 143 db lovat, 1685 db szarvasmarhát, 1054 db juhot és 944 db sertést.

A kiállítás építkezése Budapest a Tattersall telepen most vette kezdetét, s tekintettel a bejelentett nagy állatállományra a Tattersall óriási belterülete nem bizonyult elégnek, úgy hogy a külterületeit is igénybe kell venni a kiállítás céljaira.

A rendezés sulyos munkájában *Jeszzenszky Pál* kiállítási főtitkárral osztozik *Kovácsy János* titkár is. A rendezőbizottságnak 50,500 korona áll rendelkezésére a kiállítási díjazások céljaira, melyből a lovak csoportjában 6000 korona, a szarvasmarha csoportban 30,100 korona, a juhek csoportjában 8,500 korona, a sertések csoportjában pedig 6000 korona kerül kiosztásra.

A kiállítás megnyitására a rendező bizottság *József kir. herceg* ő fenségét fogja felkérni. A kiállítás tartama alatt, előreláthatólag június 5 én tartatik meg az Országos Gazdakongresszus s ugyancsak egyidejűleg lesz Budapest a Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus és a Tejgazdasági kiállítás is.

Az Országos tenyészállatkiállításra az Országos Gazdakongresszus alkalmából csoportos társutazások is lesznek, melyek rendezésére a kiállítás rendező bizottsága az egyes vármegyék gazdasági egyesületeket kérte fel.

== Hetivásár Szerepen. Szerep községre kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a község részére vásártartási jogot engedélyezzen. A kereskedelmi miniszter tegnap küldte le erre vonatkozó határozatát a megyéhez. A miniszter a vásártartási jogot megadta Szerep községének. A vásár minden hét hétfőjén lesz megtartva.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 7.

Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.97
Buza okt.	—	11.80
Rozs májusra	—	—
Rozs ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909.	—	7.48
Tengeri jui.	—	7.75

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 7.

Oszták hitelrészvény	—	634.—
Magyar hitelrészvény	—	736.76
Leszám itoló bank	—	482.—
Rimamurányi	—	572.—
Oszták-m. államvasuti részv.	—	697.50
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: Faragó Béla.

(Folytatás.)

39

Télre való befőzöttek, zöldségeműek, virágmagok és sokfajta apróságok száz kezét is eltarasztának. Egyik nap berakta, másik nap kirakta, végre megharagudott: — Üsse a kő, nem szeretem én az ilyen kovász nélkül való herce huncát. Egy fertály esztendőbe kerülne a tökéletes elpakolás. Inkább itt maradok házórnék. Minek pazaroljam el véres verejtékkel szerzett cök-mokomat, ha nagyon kívánnak, eljönnek a nézésemmre, ha nem mind a vizig szárazon, kötözzesse a férjcském a fringitát a szép szöke Dunánál, majd haza kerül, mikor elfogy a monéta.

Stanczi néni megjött a magasból. Otthonát, gazdaasszonykodásának királyi udvarát jobban szeretie fényes álmoknál. Az álmok táplálója távozott. Domokos irtozott az olvasástól. Elfelejtette a rektort felkérni, ez szer volt a rosszra. Azután ő is úgy volt, mint minden távozó, a bucsu perceiben átélte itt letűnt jó és rossz napjait s úgy találta, hogy a legkisebb rög is szent neki...

Barnabás — vagy tetszés szerint Domokos — helyszíni szemlét elvégezte a Bögöly szigetén. Nénje igyekezett lebeszélni a rettenetes munkától, azt is felvetette, hogy egyedül van: — Többször leszek én itt, mint ott kedves jó néném. Nekem javulásra van szükségem. Romlott a lelkem. Itthon akkor érzem csak magam, mikor büneim levezekeltem és tökéletesen békét kötöttem lelkiismeretemmel. Kedves asszonyonémem ma elutazik Pestre. Jelt adok, ha menni kell. Több lesz kettőnél, nénémasszony belevág a hármassal.

— Jobb szeretnék idehaza látni. Nem való vagy te szunyog pásztornak. A nád nyelven is keveset értesz. Szigeteden pedig a nád hajlása zaján kívül nincsen beszéd. Látom te is interesse adtad az eszedet. Vigyázz, a kamattal oda ne maradjon a tőke.

— Valamelyik este elbeszélem kedves asszonyonémnek életem történetét akkor belátja, hogy nekem sokat, nagyon sokat szükségem egyedül lenni.

— Voltaképen mit szándékozol te a szigeten miveln?

— Munkához szokni, munkát tanulni. Itt sohasem dolgozám, de ott saját erőmre utal az elhagyottság.

A nénje tovább is ellenkezett volna és világért bele nem egyezik, de segítségére jött a véletlen. Megérkezett Mézes Miklós. Ez ugyan hebehurgya egy ember, de legalább férfi. A rektor nem háthat éjszakáról éjszakára az ebédelőben. Utoljára hiába jönné Stanczi néni, pedig inkább vakuljon meg a két szemére... Miklós ur beszédese, a halottat is felébresztené... Felszeg ember, tehát lessz kit szidni.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőség vezetője

Dr. VUOSKICS GYULA.

Valódi perzsa szőnyegek feltűnő olcsó árban árusítatnak míg a készlet tart, Nagyvárad, Rákóczi-ut 3.

NYILTTÉR.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI pezsgőhöz, borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL.

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél orvosilag ajánlva.

Képeslap nagy áruház!

Benkő Artur

könyv- és papirkereskedése
Modern Antiquariuma

Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

Helyi és vidéki telefon szám 870.

Állandóan raktáron vannak a világ-irodalom újabb és nevezetesebb termékei, melyekből kívánatra megtekintésül is küldök. Hazai- és külföldi jogi és technikai munkák, dísz- és ajándék-művek, ifjúsági iratok, képek-könyvek, regények gazdag raktára. Tan- és segédkönyvek, továbbá az összes tanintézetekben szükséges könyvek nálam előnyösen és gyorsan beszerezhetők. Elfogad megbízást könyvtárak berendezésére és felszerelésére, meglevők kiegészítésére és állandó karbantartására, ugyancsak előfizetéseket a világ összes lapjaira a leggyorsabb kézbesítés mellett. (Ódon) Antiquarium könyvek fél áron. Papíráruk, levélpapír, díszdobozok. Zeneműraktár. Írószerek és modern iroda berendezések nagyválasztékban.

Meghívó.

A Biharmegyei Kereskedelmi Ipar-és terményhitelbank Nagyváradon, 1909. évi május hó 23-án délelőtt 11 órakor saját üzleti helyiségében (Nagy Teleki-utca 534 szám.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgya:

1. Az alapszabályok 1., 3., 13., 37. és 61. §-nak megváltoztatása.
 2. Egy igazgatósági tag választása.
- Nagyvárad, 1909 évi május hó 8-án.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző három nappal a legalább egy hóval előbb már nevére írt részvényeit az intézet pénztáránál letenni.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
— Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Két tanuló

felvétetik a Szent László-nyomdában.

Tanuló

felvétetik Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

használt puld és pénztár-asztal eladó. Nagyvárad Hítelbank Kossuth Lajos-u.

Építkezési

vasgerendák, fürdőszoba berendezések, kovácsolt és öntöttvas, valamint kő-agyag csövek fekete és horganyzott sodronyfona-tok, Rabitz fonatok, legjobb szerkezetű jégszekrények, és fagyaltgépek nagy vá-lasztékban és olcsó árban kaphatók **Andrényi Károly és Flai** cégnél Nagyvárad. Ugyanott villany és légszesz csillárok, továbbá vetőgé-pek minden elfogadható árban kiárúsítottak.

Gazdasági gépek,

gőzmotorok, gáz, petroleum, benzin, nyersolaj, szivógáz-motorok és malomberen-dezések gyárilag javítottak és felszereltek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Kauczil és Széles

műbutor asztalosok Körös-utca 9. Jutányos árban ké-szítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Kávémérés.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávéházat nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban **Reichard** áruházában kaphatók.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó **BENKŐ** antiquariumában Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

jó állapotban levő salon-garnitúrát keresek megvé-telre. Cím e lap kiadójában megtudható.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a leg-jobbak.

Lakás

keresőknek ajánljuk pró-bálkozzanak meg a Tiszán-tul apróhirdetéseivel.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték be-rendező, elvállal új mun-kát és javításokat. Kolozs-vári-utca 17.

Építész urak!

Háziurak!

szives figyelmébe ajánlom, hogy teljesen ujjonnan berendezett

BÁDOGOS

és vízvezeték berendező műhelyem

Kolozsvári-u. 17.

szám alá helyeztem át.

Elvállalok új munkákat valamint javításokat is.

Költségvetéssel készséggel és di-j-talanul szolgállok.

Kiváló tisztelettel

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező.

Eladó

egy teljesen jó karban levő

== Schutleworth-féle ==

8 lóerejű cséplőgép

és több itató vasvályu

Weisz Józsefnél, Kolozsvári-utca.

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést, mázolás, tapétázást és min-den e szakmába vágó mun-kát olyan árban, melyért
□ senki el nem készíti. □

KITŰNŐ AJÁNLATOK!!

Fudally Bálint

férfi szabó

lakását **Sal Ferenc-utca 14. sz.** alá helyezte, ahol a legújabb anatomiai szabás, szolid határozott árak mellett lesznek a mélyen tisztelt urak ki-szolgálva.

Teljes tisztelettel

FUDALLY BÁLINT

Sal Ferenc-utca 14. szám.

MINDENEMŰ

BUTOROK

háló- ebédlő- és szalon beren-dezések a legszolidabb kivitel-ben a részlet üzlet megszünte-tése folytán **legolcsóbban** :: vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpitos és butorüzletében

Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

A legmegbízhatóbb arcápolószer a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1-1 korona. Ára 1-1 korona

Kapható:

FARKAS ISTVÁN „Arany-Sas” gyógyszer-tárában Nagyváradon, Szent László-tér.

MAGYAR BANK

szvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota.

Üzletfeleink érdekében egy nagyobb fővárosi jelzálogbankkal állandó összeköttetésbe lépve, abban a helyzetben vagyunk, hogy

nagyvárad, **nagyvárad, házakra,**

továbbá Biharmegyében levő földbirtokokra kedvező feltételek mellett

10, 20, 25, 40 vagy 50 éves

törlesztéses kölcsönöket adhatunk.

Már bekebelezett 6 százalékos vagy ezt meghaladó kamatozó kölcsönöket

olcsóbb kamatu

törlesztéses kölcsönre bélyeg- és illetékmentesen átváltottatunk.

Mindenemű felvilágosítással intézetünk jel-zálog osztálya készségesen szolgál.

731—1909. v. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járás-bíróságnak 1909. évi V. III. 1390—6 számú végzésével dr. Küger Jenő ügyvéd által képviselt Kolozsvári takptár felperes részére alperes ellen 1200 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 852 kor. — fill. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Szt. János utca 72. számú házban, leendő megtartására határidőül 1909. évi május hó 10. napján délután 3 órájára tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt kocsik s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elérvezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttéknél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztést követő naptól számítatik.

Nagyvárad, 1909. évi április hó 23. napján.

Várnai Henrik,
kir. bir. végrehajtó.

Nemzeti Szálloda

Nagyvárad, Kert-u.

SZÁLLODA. . . ÉTTEREM.
KÁVÉHAZ.

:: ÓRIÁSI KERTELYISÉG ::

Nagyvárad egyik leg-
sebb kerthelyisége meg-
nyílik a legközelebbi va-
sárnap.

KATONAZENE.

KITÜNŐ HEGYI ÉS FAJBOROK

KÖBÁNYAI VILÁGOS ÉS
::: BARNA SÖR :::

ELSŐRENDŰ MAGYAR
::: KONYHA :::

ZÓNAREGGELI,

FIGYELMES KISZOLGÁLÁS

Tisztelettel

KEGSKEMÉTHY ISTVÁN

bérlő.

Van szerencsém értesíteni az elő-
kelő hölgyközönséget, hogy angol és
francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell
és speciális szabás szerint készítik

modern princesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket,**
és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra,
hogy az idej modern divattal ha-
ladva a legkényesebb igényeknek is
megfeleljen. Számtalan elismerés.

Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.
B. meghívásra elsőrendű divat-
lapokkal teszem tiszteletemet, eset-
leg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Új üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség becses tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11**
évi praksisom után után épület-
üvegezési és képkeretezési üzletemet
Olaszi, Szt. János-u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közön-
séget tartós munkámmal és szolid ki-
szolgálással megnyerjem. — Épület
üvegezését és képkeretezését a legna-
gyobb pontossággal teljesítem, üveg
porcellán, konyha edényeket jutányos
árban szolgáltok. A n. é. közönség
pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Félix gyógyfürdő.

■ Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. ■

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógy-
javallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségek-
nél, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob
és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbanálmaknál, ma-
kacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségek-
nél, sárgaság és epekövek-
nél, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és **Iszap** fürdők.

1908 évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitünő
vendéglők, jutányos étlap árak, állandó elsőrendű cigány zene, vasárnapon-
ként katonazene, tennis pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május
1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirda, interurban telefon.

Curtaxe és zenedij nincs! — Prospektust küld az igazgatóság!

Házi kenyér!

A legjobb házikenyér

fehér, félféher és barna,
továbbá tiszta rozs-
kenyér ma a

legolcsóbb

:: árban kapható ::

KERT-UTCA 6. SZ.

SCHÖN LIPOT péküzletében.

1 kiló kitünő házikenyér 15 kr.

!! Minden kenyér házhoz szállítatik. !!

Házi kenyér!

FORMENTHOL**Kéz- és lábizzadás ellen**

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalanít!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS«
gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagy-

vendéglős neje-nél **május hó elsejétől**

Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étkezni

lehet a háznál, esetleg haza is küldetik.

Értekezhetni Weisz Ignácnénál Szacsavay-utca 30.